

בס"ד, דבר הלכה (49) פרשת פנחס תשע"ח

מאת מורנו הגאון רבי נחום אייזנשטיין שליט"א מרא דאתרא מעלות דפנה י-ם

להערות והצטרפות: פקס: 0722777203, או ל: dvarhalacha613@gmail.com

=====

שאלה: סיר שנמצא בשבת על בלעך או פלטה כדין, האם מותר להעבירו לכירה אחרת?
תשובה: כשם שמותר לסלק את הסיר ולהחזירו [בתנאי שמתקיימים כל 'תנאי חזרה' כמפורט ב'הרחב דבר'], כך מותר לסלקו ולהעבירו לכירה אחרת.

אולם אם נכבה האש מתחת לסיר, נחלקו פוסקי זמנינו, אם מותר להעביר את הסיר לכירה אחרת. ודעת מרן הגריש"א זצ"ל ועוד, שרק אם הכירה עדיין חמה בדרגת חום שניתן לחמם על גבה, מותר להעביר את הסיר לכירה אחרת.

סיר שהונח על פלטה מערב שבת כדין, מותר לכוין עליו 'שעון שבת' שידלק באמצע השבת, וגם אם הסיר והפלטה התקררו לגמרי ושוב נדלק לבד, הרי זה מותר, מאחר שלא עשה שום מעשה בשבת. [ואם המאכל לא מבושל כדי שיעור בישול, ראה מש"כ ב'הרחב דבר']. אולם אסור להניח את הסיר על הפלטה בשבת, גם בעודו מכובה.

Question: one who has a pot on a source of heat [such as a Blech or hotplate] [in a permitted manner], is he allowed to transfer it to a different source of heat?

Answer: one is allowed to transfer a pot to a different source of heat, as long as he fulfills the same conditions required to return the pot to the same place [the required details are mentioned in the footnote].

If the fire etc. went out, there is a dispute in the Poskim if one could still transfer the pot to a different fire etc.. Maran Rav Elyashiv held that it's permitted only if the original source of heat is still hot enough to heat food on it, otherwise it's forbidden to transfer the pot.

When placing a pot from Erev Shabbos on a hotplate [containing completely cooked food. If the food is not cooked – see footnote], it's permitted to connect the hotplate to a timer or Shabbos clock set to turn on during Shabbos even if the pot or hotplate went completely cold, since he is not doing any action on Shabbos. Placing the pot **on Shabbos** is forbidden even when the hotplate is off.

----- ד ב ר ה ר ח ב -----

צרכו והוא דבר חם, וגם הכירה גרופה וקטומה, משום דנראה כמבשל בשבת דרך בישול בכך".
 היתר "חזרה"

ב] אבל מכל מקום יש היתר המכונה "חזרה" והוא, סיר שהיה מונח מערב שבת על אש גרופה וקטומה, שאם סילקו בשבת, מותר להחזירו על גבי האש, ע"פ כמה תנאים המבוארים בסוגית הגמ' בשבת (לה, ב) מלבד מה שצריך שיהיה גרופה

נתינה בתחילה על האש בשבת

א] הנה הלכה פשוטה היא, שאסור להניח שום דבר על גבי האש בשבת, גם אם האש היא 'גרופה וקטומה', וגם אם המאכל אין בו חשש בישול (כגון שהוא דבר יבש, חם, ומבושל כל צרכו), אעפ"כ אסור להניחו ע"ג האש בשבת, וכפי שכותב המשנ"ב (רנג, פז): "אסור ליתן לכתחילה בשבת על הכירה, אפילו נתבשל כל

ולכן זה נידון כמי שהניחה ע"ג קרקע. ורק אם הפח או הפלטה שהקדירה מונחת עליו, לא הצטננו, ואפשר לחמם עליהם מאכל, אז עדיין לא בטלה השהיה הראשונה, ואזי מותר להעביר את הסיר לאש אחר, אבל אם נצטנן כבר, אזי בטלה לה השהיה הראשונה, ודינה כמי שהניחה ע"ג קרקע.

וכן דעת הגר"נ קרליץ שליט"א (ארח"ש פ"ב הע' פב).

שהיה בכירה שנדלקת ע"י שעון שבת

ג] מאידך, אם היה מונח סיר על פלטה שנכתבה ע"י שעון שבת, על אף שנתקרר הפלטה לגמרי, ושוב נדלק לבד ע"י השעון, הרי זה מותר (ע"י חזו"א לח, ב-ד ומש"כ בשבות יצחק פ"ט אות ב).

אולם, אם האוכל אינו מבושל כל צרכו, או שיש שם דבר לח שהתבשל ונצטנן, צריך שהכירה תהיה גרופה וקטומה (ע"י הלכות שבת בשבתו ח"א עמ' רלד הע' 77).

אבל זה בתנאי שמניח את הסיר לפני השבת, אבל אין להניח את הסיר בשבת על הפלטה גם בזמן שהפלטה מכובה, שזה נידון כנתינה בתחילה שנתבאר לעיל (אות א) שאסור, ואף אם הניח את הסיר צריך לסלקו (חזו"א שם, ב).

חזרה ושהיה לתוך התנור

ד] נסיים בהערה נוספת, שמבואר בשו"ע (רנג, ב) שכל ההיתר של "חזרה", זה רק להחזיר על גבי הכירה, אבל אסור להחזיר לתוך הכירה. והטעם, כיון שהוא מעמיד לתוכה כדרך שמבשלין בה תדיר, נראה כמבשל (משנ"ב שם, לח).

אבל מותר להשהות בתוכם אם זה גרופה וקטומה.

וכותב האגרות משה (או"ח ד, עד אות כו): "מה דין תנורים שלנו לשהות בתוכם, די"ל דדינם ככירה, [א] מדכתב המאירי בשבת לו, ב דהיכן דהאור שולט הוי ככירה. [ב] יש בהם טרמוסטט שאינו מניח להם להתחמם ביותר. תשובה: סברת כתר"ה נכונה שיש גם בתוכם דין כירה, שמותר לשהות ולא להחזיר".

וכן דעתו של מרן הגריש"א זצ"ל (ע"י הלכות שבת בשבתו עמ' רלז הע' 84).

וקטומה, צריך גם שיאחזו בידו שלא יניחנו ע"ג קרקע; שיהיה דעתו בעת הסילוק להחזיר את הסיר ע"ג האש – כי בלי זה בטלה שהיה הראשונה, והרי זה נידון כנתינה בתחילה שאסור בכל גוני (יש עוד תנאים מצד לתא ד'בישול', שיהיה מבושל כ"צ ועדיין יהיה חם, והרבה פעמים חלק מהחמין בליל שבת אינו מבושל כ"צ ואכ"מ).¹

להעביר את הסיר לאש אחרת

ג] ויש לדון, אם נכתבה האש מתחת לסיר (ויש את כל התנאים הנ"ל) – אם יכול להעבירו לאש אחרת.

דהנה ההיתר של חזרה מתיר גם להעביר את הסיר מכירה אחת לכירה השניה, ואפילו אם החום על הכירה השניה גדולה מהראשונה (ע"י משנ"ב רנג, סב).

להעביר לאש אחרת כשכתבה האש

אולם הנה זה איירי, כשמסלק את הסיר כשעדיין הכירה דלוקה מתחתיה, אבל אם בא לסלק את הסיר כאשר האש שמתחתיה נכתבה כבר, יש לדון אם זה עצמו יגרום להחשיבו שבטלה השהיה, והרי זה יחשב כנותן בתחילה.

ונחלקו בזה גדולי הפוסקים:

דעת הגרש"ז א זצ"ל (שש"א פ"א הע' עט), שזה לא נחשב כמי שהניחה ע"ג קרקע. ויעו"ש מה שהרחיב לבאר בזה, דשאני הניחה ע"ג קרקע יש מעשה הפסק מצד האדם, ומשא"כ בנידו"ד שיש דעת כללית של האדם ע"ש.

וראה גם מש"כ האג"מ (ד, עד אות לח) בענין זה, וז"ל: "תבשיל מבושל כל צרכו שהיה מונח ע"ג הבלעך וכבתה האש בשבת ונצטנן אלא שעדיין חם קצת, האם מותר להחזירו לכירה אחרת גרופה וקטומה? תשובה: יש להתיר דדמי זה כמו שעומדת על בלעך, דתנור שהניח במקום רחוק קצת שמותר להעמידה במקום יותר חם כשעדיין היה חם קצת שראוי לאוכלו".

ומבואר שמתיר, וסגי ליה בחום הקדירה, ולא בעינן שגם הכירה תהיה חמה.

אולם לא כן דעת הגריש"א זצ"ל שסובר, שאם כבתה האש מתחת לסיר, נמצא שאין כאן כירה,

¹ הבאנו כאן את התנאים של דין "חזרה" בקיצור נמרץ, ולא נכנסו לפרטי הדינים בדיעבד.